

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____
Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru completarea
Constituției Republicii Moldova**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă proiectul de lege pentru completarea Constituției Republicii Moldova, solicitînd asupra lui Avizul Curții Constituționale și prezentîndu-le ulterior Parlamentului spre examinare.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru completarea Constituției Republicii Moldova**

Parlamentul adoptă prezenta lege constituțională.

Articol unic. – Titlul II din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 1), cu modificările și completările ulterioare, se completează cu capitolul III¹ cu următorul cuprins:

„Capitolul III¹**AVOCATUL POPORULUI (Ombudsmanul)****Articolul 59¹****Statutul și rolul Avocatului Poporului**

(1) Avocatul Poporului este responsabil de promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului stabilite în Constituție, în actele legislative și normative în vigoare și în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Poate fi numit Avocat al Poporului orice cetățean al Republicii Moldova, care deține diplomă de licență sau echivalentul acesteia, are o vechime în muncă de cel puțin 10 ani și o activitate notorie în domeniul apărării și promovării drepturilor omului, se bucură de o reputație ireproșabilă, posedă limba de stat și nu are antecedente penale.

(3) Avocatul Poporului este numit în funcție de către Parlament cu votul majorității deputaților aleși, în baza unei proceduri transparente de selecție publică, prevăzute de legea specială, pentru un mandat de 7 ani, care nu poate fi reînnoit. Organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului se stabilesc prin lege organică.

(4) Pe durata mandatului, Avocatul Poporului este independent și imparțial. Acesta nu poate fi supus nici unui mandat imperativ sau reprezentativ.

(5) Avocatul Poporului nu poate îndeplini nici o altă funcție publică sau privată remunerată, cu excepția activității didactice, științifice sau de creație. Avocatul Poporului nu are dreptul să desfășoare activitate politică și nu poate fi membru al unui partid politic.

(6) Imixtiunea în activitatea Avocatului Poporului, ignorarea intenționată de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile a sesizărilor și a recomandărilor acestuia, precum și împiedicarea sub orice formă a activității lui atrag răspunderea juridică în conformitate cu legislația.

(7) Avocatul Poporului poate fi revocat din funcție cu votul a 2/3 din deputații aleși, cu respectarea procedurii stabilite, care să prevadă audierea prealabilă a acestuia.

(8) Avocatul Poporului nu răspunde juridic pentru opiniile exprimate pe durata exercitării mandatului.”

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru completarea Constituției Republicii Moldova

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Potrivit recomandării Comisiei de la Veneția (Compilația asupra instituției Ombudsmanului, decembrie 2011, CDL(2011)079), "Pentru a proteja independența instituției Ombudsmanului de fluctuația politică, ar fi de preferat de a garanta în Constituție existența acestei instituții și activitățile ei de bază".

Pentru sporirea rolului ombudsmanului și promovarea drepturilor omului este necesar ca acestea să fie mediatizate, de aceea se propune reglementarea constituțională a activității Avocatului Poporului.

Prin urmare, în vederea ajustării legislației naționale la standardele internaționale, precum și asigurării independenței și importanței sporite a instituției Ombudsmanului, Ministerul Justiției promovează prezentul proiect de lege.

Proiectul Legii pentru completarea Constituției Republicii Moldova propune completarea Titlului II din Constituție cu capitolul III¹, intitulat „Avocatul Poporului”. Din punct de vedere structural, capitolul va conține un articol (art.59¹).

La articolul 59¹, denumit „Statutul și rolul Avocatului Poporului”, se propun dispoziții cu privire la autoritatea care investeste Avocatul Poporului în funcție, misiunea acestuia, imunitățile și garanțiile, aspecte privind independența și incompatibilitățile funcției de Avocat al Poporului.

În proiectul Legii pentru completarea Constituției s-au utilizat termeni generali, dat fiind faptul că Constituția, fiind legea supremă a societății și a statului, trebuie să conțină doar dispoziții cu caracter general, prevederile cu caracter special fiind reglementate în legile organice.

Astfel, pentru a avea o Constituție mai puțin supusă amendamentelor, se recomandă de a institui norme juridice cu un caracter constant pentru a nu fi influențate de modificările ce pot surveni în societate sau de conjunctura politică.

Dacă ne referim la alin. (2), acesta reglementează condițiile necesare pentru a fi întrunite de către potențialii candidați, în funcția de Avocat al Poporului. Luând în considerare rolul și sarcinile Avocatului Poporului, este necesar să instituie criterii clare și rigide în vederea selectării unor persoane competente și profesioniste.

Dat fiind faptul că independența, imparțialitatea și securitatea mandatului sunt elementele indispensabile pentru realizarea eficientă a activității de către Ombudsman, se consideră imperios ca reglementările cu privire la numirea și revocarea din funcție, în partea ce ține de numărul de voturi necesare pentru adoptarea unor astfel de decizii, să fie reflectate în proiectul Constituției.

Diferit de prevederile art. 14 alin.(3) din Legea nr. 52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), proiectul privind completarea Constituției, în alin.(7) art. 59¹ propune ca Avocatul Poporului să fie revocat din funcție cu votul a 2/3 din deputații aleși și nu cu votul a 3/5 așa cum prevede actualmente Legea indicată. Această propunere a parvenit de la Oficiul Avocatului Poporului. Potrivit opiniei Oficiului, procedura de revocare instituită constituie un regres față de procedura prevăzută în Legea anterioară (art. 9 alin.(6) din Legea nr. 1349-XIII din 17 octombrie

1997 cu privire la avocații parlamentari) și nu instituie garanții pentru mandatul Ombudsmanului față de eventualele fluctuații politice.

Un rol important în sporirea randamentului activității Avocatului Poporului îl are consolidarea procesului de comunicare/ colaborare cu autoritățile publice, având în vedere că activitatea primului este destinată favorizării echilibrului între autoritățile publice și societate.

Analiza legilor fundamentale din alte state denotă existența reglementărilor în materia organizării activității ombudsmanului. Unele din ele, precum Constituția Federației Ruse conține în art. 103 lit.d) o normă de trimitere, în care se prevede că responsabilul pentru drepturile omului activează în conformitate cu legea federală. Alte Constituții: a Ungariei (art.32/B), Poloniei (art.208-212), României (art.58-60), Austriei (art. 148a-148j), Finlandei (art.38, 48, 101, 109-117), conțin prevederi de ordin general, care definesc activitatea specifică a ombudsmanului.

Sub aspect comparat, alături de conținutul variat al normelor cu privire la ombudsman din Constituțiile statelor indicate mai sus, este apreciată diferit și amplasarea prevederilor ce țin de Avocatul Poporului în cadrul constituțional.

Astfel, în *Constituția Ungariei*, capitolul V, care reglementează procedura de numire a ombudsmanului pentru drepturile civile și a ombudsmanului pentru drepturile minorităților naționale și grupurilor etnice, este poziționat în secțiunea autorităților publice, după Curtea Constituțională. Similar, *Ungaria*, a inclus Capitolul VII „Consiliul Ombudsmanilor”, după capitolul destinat garanțiilor constituționale și administrative, care găzduiește regulile de organizare a activității Curții Administrative și Curții Constituționale.

În *Constituția Poloniei*, prevederi privind organizarea activității Comisarului pentru drepturile omului se regăsesc în Capitolul IX „Organele de control a statului și de apărare a drepturilor omului” alături de Curtea de Conturi și Consiliul Național de Radiodifuziune și Televiziune.

România a rezervat Capitolul IV din titlul II al Constituției intitulat „Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale” normelor cu privire la organizarea și funcționarea instituției avocatului poporului, în timp ce *Constituția Finlandei* reglementează mai vast activitatea ombudsmanului parlamentar, norme cu privire la acesta regăsindu-se atât în Capitolul 4 - Activitatea parlamentară, cât și în Capitolul 10- Supravegherea legalității.

Ținând cont de specificul activității Avocatului Poporului și misiunea sa declarată în alin.(1) al proiectului de lege, normele cu privire la statutul și rolul acestuia urmează a fi reflectate în Titlul II al Constituției Republicii Moldova – „Drepturile, libertățile și îndatoririle Fundamentale”

Fundamentarea economico-financiară

Promovarea proiectului Legii pentru completarea Constituției Republicii Moldova, care propune completarea Legii supreme cu dispoziții cu privire la avocații parlamentari, nu necesită cheltuieli bugetare.

Impactul proiectului

Proiectul va avea un impact semnificativ pentru asigurarea independenței instituției Ombudsmanului de fluctuația politică, prin garantarea în Constituție a existenței acestei instituții și a activităților ei de bază.

Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Drept urmare a adoptării prezentului proiect, va fi necesară modificarea alin.(3) art. 14 din Legea nr. 52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), în partea ce ține de numărul de voturi necesare pentru revocarea din funcție a avocatului poporului.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției (compartimentul „Transparența decizională”, directoriul „Proiecte transmise spre coordonare”), și pe portalul guvernamental particip.gov.md.

Rezultatele expertizei anticorupție

În rezultatul efectuării expertizei anticorupție, în proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele internaționale anticorupție, din textul proiectului nu rezultă promovarea unor interese/beneficii de grup sau individuale în detrimentul interesului public.

/ Ministru

Vladimir CEBOTARI